

รายงานการประเมิน
โครงการเฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน แม่ทั้งประเทศ
ปลูกต้นไม้ถวาย 77 แสนต้น

เสนอ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

โดย
ส่วนติดตามและประเมินผล
สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

มิถุนายน 2553

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการเฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน แม่ทั้งประเทศปลูกต้นไม้ถวาย 77 แสนต้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อฟื้นฟูและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้มีความสมบูรณ์ เพิ่มพื้นที่สีเขียวและต้นไม้ในท้องถิ่น ชุมชน สนองพระราชเสาวนีย์ด้านการฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั่วประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มสตรีได้ร่วมกันปลูกต้นไม้เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 77 พรรษา 12 สิงหาคม 2552 และเพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าได้มีส่วนร่วมในการฟื้นฟู อนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายการปลูกต้นไม้ในทุกพื้นที่สำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร และทุกพื้นที่อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของทุกจังหวัด จำนวน 77 แสนต้น

เนื่องจากโครงการดังกล่าว เป็นงานนโยบายของกระทรวงมหาดไทย และผู้บริหารระดับสูงได้ให้ความสำคัญกับโครงการนี้อย่างมาก ดังนั้น สำนักนโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จึงเห็นควรให้มีการประเมินโครงการดังกล่าวขึ้น เพื่อจะได้นำผลการประเมินเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง นำไปใช้ปรับปรุงการบริหารโครงการหรือการปฏิบัติงานให้เหมาะสม และบังเกิดผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมินครั้งนี้ เพื่อประเมินการบริหารโครงการในระดับพื้นที่ ในด้านความพร้อมของทรัพยากรที่ใช้ การดำเนินการปลูกต้นไม้ ความอยู่รอดของต้นไม้ และการสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ ควบคู่ไปกับการสังเกตของผู้จัดเก็บข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณทางสถิติ โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณร้อยละ ส่วนข้อมูลในเชิงคุณภาพ นำมาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วจัดกลุ่มข้อมูลออกเป็นประเด็นๆ

สรุปผลการประเมิน ที่สำคัญได้ดังนี้

1. ทรัพยากรที่ใช้ในด้านพื้นที่ หรือแปลงที่ปลูกต้นไม้ ส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมพื้นที่รองรับการปลูกสำหรับโครงการเป็นการเฉพาะ แต่จะใช้พื้นที่ปลูกร่วมกับโครงการอื่นหรือปลูกเพิ่มในพื้นที่ที่มีการปลูกอยู่ก่อนแล้ว กล้าไม้ที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น แต่แหล่งที่มาของกล้าไม้ส่วนใหญ่ชุมชนและเยาวชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมเพื่อเพิ่มรายได้ ส่วนแหล่งงบประมาณที่ใช้ดำเนินงานส่วนใหญ่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุน สำหรับผู้ปลูกต้นไม้ ส่วนใหญ่มิได้มุ่งเน้นกลุ่มมวลชนที่เป็นสุภาพสตรีและแม่บ้าน แต่จะเป็นประชาชนทั่วไป

2. การดำเนินงาน ส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามแผนหรือแนวทางการดำเนินโครงการฯ ทั้งในด้านการปลูก ซึ่งส่วนใหญ่ไม่จัดทำแผนผังจำแนกแปลงและขนาดเนื้อที่สำหรับมอบผู้รับผิดชอบ ไม่จัดทำป้ายโครงการรวมทั้งป้ายระบุหน่วยงานผู้รับผิดชอบหรือผู้ดูแล และบำรุงรักษาต้นไม้ไว้อย่างชัดเจน

3. ความอยู่รอดของต้นไม้ ส่วนใหญ่มีอัตราการอยู่รอดต่ำ (ร้อยละ 0-20) เนื่องจากประสบภัยแล้ง และขาดแหล่งน้ำที่ใช้รดต้นไม้ที่ปลูก

4. การสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ ส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการฯ ทั้งในแง่ของการรับรู้ และเชื่อมั่นใจต่อโครงการ รวมทั้งมีความรู้สึกห่วงแหนต่อต้นไม้ที่ปลูก

ข้อเสนอแนะ

1. กรุงเทพมหานคร จังหวัด และอำเภอ ควรเร่งติดตาม ตรวจสอบและคัดกรองโครงการในพื้นที่ เพื่อพิจารณาแปลงปลูกต้นไม้ตามโครงการฯ ให้มีความเหมาะสมกับการเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติฯ และมีให้เกิดการซ้ำซ้อนกับพื้นที่ที่เคยปลูกไว้เดิมหรือปลูกร่วมกับโครงการอื่นๆ แล้วดำเนินการปลูกหรือซ่อมแซมที่มุ่งเน้นในเชิงคุณภาพ โดยควรดำเนินการในช่วงต้นฤดูฝนที่กำลังจะมาถึง รวมทั้งจัดให้มีระบบดูแลบำรุงรักษาอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

(3)

2. กรุงเทพมหานคร และจังหวัด ควรทบทวนบัญชีพื้นที่ปลูกหรือแปลงปลูกต้นไม้ตามโครงการฯ รายงานกระทรวงมหาดไทยใหม่ โดยให้เน้นเฉพาะแปลงที่มีความเหมาะสมเท่านั้น

3. กรุงเทพมหานคร จังหวัดและอำเภอ ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนทราบสถานะของการเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติฯ เช่น การจัดทำป้ายโครงการที่ถาวร และระบุหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินงานและการบำรุงรักษาไว้อย่างชัดเจน เป็นต้น

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ก
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาของการประเมิน.....	1
วัตถุประสงค์ของการประเมิน.....	1
ขอบเขตการประเมิน	2
ข้อจำกัดของการประเมิน.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 โครงการเฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน แม่ทั้งประเทศ	
ปลูกต้นไม้ถวาย 77 แสนต้น.....	4
บทที่ 3 วิธีการประเมิน	
ประเภทการประเมิน.....	9
ประเด็นการประเมิน.....	9
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	9
การรวบรวมข้อมูล.....	10
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	10
เกณฑ์การประเมิน.....	10
การรายงานผลการประเมิน.....	12
บทที่ 4 ผลการประเมิน	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	13
ผลการประเมิน.....	21
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการประเมิน.....	23
อภิปรายผลการประเมิน.....	24
ข้อเสนอแนะ.....	25
ภาคผนวก	
แบบสัมภาษณ์.....	ข

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของการประเมิน

การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการที่สำคัญของการบริหารโครงการ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการตรวจสอบและควบคุมทั้งการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ปรับปรุงการบริหารโครงการหรือการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการต่อไป

กระทรวงมหาดไทย ได้จัดให้มีโครงการเฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดินแม่ทั่วประเทศปลูกต้นไม้ถวายเป็น 77 แสนต้น ขึ้น และได้มอบให้สำนักงานนโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลโครงการฯ ในครั้งนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1.2.1 เพื่อทราบแนวโน้มการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค จากการดำเนินงานที่ผ่านมา

1.2.2 เพื่อได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสมและบังเกิดผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

1.3 ขอบเขตของการประเมิน

1.3.1 ประเด็นการประเมิน

การประเมินในครั้งนี้ ประเมินทั้งความเหมาะสมของทรัพยากรที่ใช้หรือปัจจัยนำเข้า การดำเนินงาน ความอยู่รอดของต้นไม้ และการสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ โดยทรัพยากรที่ใช้หรือปัจจัยนำเข้า มุ่งประเมินพื้นที่ปลูกกล้าไม้ งบประมาณ และ ผู้ปลูกต้นไม้ การดำเนินงาน มุ่งประเมินกระบวนการปลูกต้นไม้ และการบำรุงรักษา ความอยู่รอดของต้นไม้ มุ่งประเมินอัตราส่วนความอยู่รอดของต้นไม้ที่ปลูก ส่วนการสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ มุ่งประเมินทัศนคติ การมีส่วนร่วม และความห่วงใยต่อโครงการของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล คัดเลือกจากจังหวัดตัวแทนของภาคๆ ละ 2-3 จังหวัด รวม 8 ภาค จำนวน 21 จังหวัด แล้วสุ่มตัวอย่างพื้นที่ปลูกต้นไม้ในจังหวัดที่คัดเลือกจังหวัดละ 2-3 ตัวอย่าง รวม 59 พื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม

1.3.3 ระยะเวลาประเมินโครงการ

ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 ถึง วันที่ 30 มีนาคม 2553

1.4 ข้อจำกัดของการประเมิน

การประเมิน มีข้อจำกัดที่สำคัญ ดังนี้

1.4.1 ระยะเวลาในการประเมินโครงการครั้งนี้ค่อนข้างจำกัด เนื่องจากโครงการเฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน แม่ทั้งประเทศปลูกต้นไม้ถวาย 77 แสนต้น เป็นโครงการระยะสั้นเพียง 1 ปี หากใช้เวลาในการประเมินมากก็จะไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารโครงการไม่ทัน

1.4.2 พื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง กระจายอยู่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ประกอบกับที่ตั้งของพื้นที่โครงการอยู่ห่างไกลชุมชน การคมนาคมไม่ค่อยสะดวก ทำให้ต้องใช้เวลาในการเดินทางมากและรีบเร่งในการจัดเก็บข้อมูล

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 มีสารสนเทศความก้าวหน้าของการดำเนินงานโครงการ ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน

1.5.2 ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลในการนำไปใช้ตัดสินใจในการบริหารโครงการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่อไป

บทที่ 2

โครงการเฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน แม่ทั้งประเทศปลูกต้นไม้ ถวายเป็นราชสักการะ 77 แสนต้น

2.1 ความเป็นมาของโครงการ

สืบเนื่องจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชเสาวนีย์ให้ประชาชนในทุกภาคส่วน ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของป่าไม้และแหล่งต้นน้ำ โดยช่วยกันดูแล รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประเทศไทยไม่มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ และป่าไม้คือแหล่งน้ำของประเทศ โดยรัฐบาลได้น้อมนำพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มาดำเนินการและรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันป้องกัน และรักษาพื้นที่ป่าไม้ที่มีอยู่ของประเทศ รวมทั้งเร่งฟื้นฟูและเพิ่มจำนวนพื้นที่ป่าไม้มาโดยตลอด

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่า การฟื้นฟูและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ตลอดจนการบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้ให้ดำรงอยู่เพื่อสร้างความสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศได้อย่างยั่งยืนตลอดไป ต้องได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และเนื่องในโอกาสมหามงคลที่รัฐบาลและเอกชนร่วมกันจัดงาน “เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชินีนาถ 77 พรรษา 12 สิงหาคม 2552” นับเป็นวาระมหามงคลที่ปวงพสกนิกรชาวไทยในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ได้แสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ด้วยการร่วมกันปลูกต้นไม้ เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นราชสักการะ และสนองพระราชเสาวนีย์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ กระทรวงมหาดไทย จึงได้จัดให้มี “โครงการเฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน แม่ทั้งประเทศปลูกต้นไม้ถวายเป็นราชสักการะ 77 แสนต้น” ขึ้น

2.2 ผู้รับผิดชอบโครงการ

2.2.1 จังหวัดและกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานหลัก

2.2.2 ทุกส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ เป็นหน่วยงานสนับสนุน

2.3 วัตถุประสงค์ขอโครงการ

2.3.1 เพื่อฟื้นฟูและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้มีความสมบูรณ์ เพิ่มพื้นที่สีเขียวและต้นไม้ในท้องถิ่น ชุมชน สนองพระราชเสาวนีย์ด้านการฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

2.3.2 เพื่อให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั่วประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มสตรีร่วมปลูกต้นไม้ จำนวน 77 แสนต้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 77 พรรษา 12 สิงหาคม 2552

2.3.3 เพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนัก ให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าได้มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูอนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

2.4 เป้าหมายของโครงการ

ปลูกต้นไม้ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและทุกจังหวัด จำนวน 77 แสนต้น โดย

2.4.1 กรุงเทพมหานคร ปลูกในพื้นที่สำนักงานเขตจำนวน 150,000 ต้น

2.4.2 จังหวัดปลูกในทุกพื้นที่อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงเป้าหมายการปลูกต้นไม้ รายจังหวัด

กลุ่ม	จำนวนจังหวัด	เป้าหมายต่อจังหวัด (ต้น)	รวมต้นไม้ที่ปลูก (ต้น)	รายชื่อจังหวัด
1 (ไม่เกิน 5 อำเภอ)	5	50,000	250,000	นครนายก/ภูเก็ต/ระยอง/ สมุทรสงคราม/สมุทรสาคร

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กลุ่ม	จำนวน จังหวัด	เป้าหมาย ต่อจังหวัด (ต้น)	รวมต้นไม้ที่ ปลูก (ต้น)	รายชื่อจังหวัด
2 (ไม่เกิน 10 อำเภอ)	35	80,000	2,800,000	กระบี่/จันทบุรี/ชัยนาท/ชุมพร/ตรัง/ ตราด/ตาก/นครปฐม/นนทบุรี/ ปทุมธานี/ประจวบคีรีขันธ์/ ปราจีนบุรี/พะเยา/พังงา/พิษณุโลก/ เพชรบุรี/แพร่/มุกดาหาร/ แม่ฮ่องสอน/ยโสธร/ยะลา/ระยอง/ ราชบุรี/ลำพูน/สตูล/สมุทรปราการ/ สระแก้ว/สิงห์บุรี/สุโขทัย/สุพรรณบุรี/ หนองบัวลำภู / อ่างทอง / อำนาจเจริญ/อุตรดิตถ์/อุทัยธานี
3 11-15 อำเภอ	18	110,000	1,980,000	กาญจนบุรี/กำแพงเพชร/ฉะเชิงเทรา/ ชลบุรี/นครพนม/นครสวรรค์/ นราธิวาส/น่าน/ปัตตานี/พัทลุง/ พิจิตร/เพชรบูรณ์/มหาสารคาม/ ลพบุรี/ลำปาง/เลย/สกลนคร/สระบุรี
4 16-20 อำเภอ	10	140,000	1,400,000	กาฬสินธุ์/ชัยภูมิ/เชียงใหม่/ร้อยเอ็ด/ พระนครศรีอยุธยา/สงขลา/ สุราษฎร์ธานี/ สุรินทร์/หนองคาย/ อุดรธานี
5 21 อำเภอ ขึ้นไป	7	160,000	1,120,000	ขอนแก่น/เชียงใหม่/นครราชสีมา/ บุรีรัมย์/ นครศรีธรรมราช / ศรีสะเกษ/อุบลราชธานี
รวม	75		7,550,000	

2.5 การดำเนินงาน

2.5.1 พื้นที่การปลูกต้นไม้

- 1) ให้มีการสำรวจพื้นที่สำหรับรองรับการปลูกต้นไม้ตามโครงการฯ
- 2) จัดทำแผนผังเพื่อจำแนกแปลงและขนาดพื้นที่ สำหรับปลูกต้นไม้ให้เหมาะสมกับประเภทชนิดของพันธุ์ไม้และพื้นที่ เช่น ที่สาธารณะ สถานที่ราชการ สถานที่ทำงาน ที่อยู่อาศัย ตลอดจนสถานศึกษา และศาสนสถาน ฯลฯ มิให้เกิดการซ้ำซ้อนกับพื้นที่ที่เคยปลูกไว้เดิม

2.5.2 การจัดเตรียมกล้าพันธุ์ไม้

- 1) กำหนดชนิดและประเภทพันธุ์กล้าไม้ให้เหมาะสมกับภูมิอากาศ ภูมิประเทศและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน เช่น ต้นไม้ประจำถิ่น หรือไม้ประจำจังหวัด ไม้มงคล ไม้อนุรักษ์ หรือไม้เอนกประสงค์ (ไม้เศรษฐกิจ/ไม้ผล) ฯลฯ
- 2) การจัดเตรียมกล้าไม้และแหล่งที่มา ให้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนและนักเรียน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ พร้อมส่งเสริมให้ชุมชนและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมกล้าไม้ เพื่อเป็นการสร้างและกระจายรายได้

2.5.3 การปลูกและการบำรุงรักษา

- 1) กลุ่มเป้าหมายผู้ปลูกต้นไม้ เน้นกลุ่มมวลชนสุภาพสตรีและกลุ่มแม่บ้าน โดยความร่วมมือและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ทุกเพศ ทุกวัย
- 2) การดูแล บำรุงรักษาต้นไม้ภายหลังการปลูกให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดทำป้ายแสดงชื่อหน่วยงานและหรือผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน
- 3) จัดทำแผนผังจำแนกแปลงและขนาดเนื้อที่ สำหรับมอบหมายผู้รับผิดชอบการปลูกและการดูแล บำรุงรักษาต้นไม้

2.5.4 ให้จังหวัด/กรุงเทพมหานคร เริ่มดำเนินกิจกรรมร่วมพลังปลูกต้นไม้พร้อมกันทั่วประเทศ ในวันที่ 12 สิงหาคม 2552

2.5.5 ให้จัดทำแผนการดำเนินงานรองรับการดำเนิน “โครงการเฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน แม่ทั้งประเทศปลูกต้นไม้ถวาย 77 แสนต้น” ให้ครอบคลุมแนวทางดังกล่าว โดยให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการฯ และรายงานผล อย่างต่อเนื่อง

2.6 งบประมาณ

2.6.1 งบประมาณของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ จังหวัด อำเภอ

2.6.2 งบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.6.3 งบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชน ภาคประชาชน สมาคมและมูลนิธิ

บทที่ 3

วิธีการประเมิน

3.1 ประเภทการประเมิน

การประเมินในครั้งนี้ เป็นการประเมินระหว่างกรดำเนินโครงการ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญต่อการพัฒนา ติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงโครงการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่อไปจึงเป็นการประเมินการบริหารโครงการ

3.2 ประเด็นการประเมิน

ประเด็นในการประเมิน ประกอบด้วย

3.2.1 ทรัพยากรที่ใช้หรือปัจจัยนำเข้า ได้แก่ พื้นที่ปลูก กล้าไม้ งบประมาณ และผู้ปลูกต้นไม้

3.2.2 การดำเนินงาน ได้แก่ การปลูก และการบำรุงรักษา

3.2.3 ความอยู่รอดของต้นไม้ ได้แก่ สัดส่วนการอยู่รอดของต้นไม้ที่ปลูก

3.2.4 การสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ ทศนคติ การมีส่วนร่วม และความหวงแหนของประชาชนต่อโครงการ

3.2.5 ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดโครงสร้างของคำถามให้ครอบคลุมกระบวนการดำเนินงาน โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ทรัพยากรที่ใช้หรือปัจจัยนำเข้า 2) การดำเนินงานปลูกต้นไม้ 3) ความอยู่รอดของต้นไม้ และ 4) การสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ ควบคู่ไปกับการสังเกต

3.4 การรวบรวมข้อมูล

การประเมินโครงการครั้งนี้ เจ้าหน้าที่จากส่วนติดตามและประเมินผล สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ ตามแบบสัมภาษณ์ควบคุมการสังเกตในภาคสนามกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้ที่ปฏิบัติงานกับโครงการที่เป็นตัวอย่างโดยตรง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการนำข้อมูลมาคำนวณด้วยเครื่องคิดเลขแล้วสร้างเป็นตาราง โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และคำนวณร้อยละ ส่วนข้อมูลในเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มข้อมูลออกเป็นประเด็นๆ

3.6 เกณฑ์การประเมิน

กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์
1. ทรัพยากรที่ใช้		
1) พื้นที่ปลูก	* ความพร้อมของพื้นที่ปลูก	* มีพื้นที่รองรับการปลูกตามโครงการ โดยเฉพาะ
2) กกล้าไม้	* ชนิดและประเภทกล้าไม้ * แหล่งที่มาของกล้าไม้	* ชนิดกล้าไม้เหมาะสมกับท้องถิ่น * ชุมชนเป็นผู้เตรียมกล้าไม้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์
3) งบประมาณ	* งบประมาณที่ใช้	* มีงบ อปท.สนับสนุน
4) ผู้ปลูกต้นไม้	* กลุ่มผู้ปลูกต้นไม้	* เน้นกลุ่มมวลชน สุภาพสตรีและแม่บ้าน
2. การดำเนินงาน		
1) การปลูกต้นไม้	* การดำเนินงานตาม โครงการ	* ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปตาม แนวทางของโครงการ
2) การบำรุงรักษา	* น้ำที่ใช้รดต้นไม้ * ผู้รับผิดชอบดูแลและ บำรุงรักษา * ป้ายผู้รับผิดชอบดูแลและ บำรุงรักษา * ดูแลรักษาหลังการปลูก * ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ	* มีแหล่งน้ำที่ใช้รดต้นไม้ * มีผู้รับผิดชอบและดูแลบำรุงรักษา ชัดเจน * มีป้ายผู้รับผิดชอบ และดูแลบำรุง รักษาชัดเจน * มีการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง * ไม่มีความเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ
3. ความอยู่รอดของ ต้นไม้	* อัตราการอยู่รอดของต้นไม้	* สัดส่วนการอยู่รอดไม่ต่ำกว่า 50 %
4. การสนับสนุนของ ประชาชนในพื้นที่		
4.1 ทักษะคน	* การรับรู้ต่อโครงการ * ความเชื่อมั่นต่อการเพิ่ม พื้นที่สีเขียวให้ชุมชน	* ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีการรับรู้ ต่อโครงการ * ประชาชนส่วนใหญ่เชื่อมั่นต่อการเพิ่ม พื้นที่สีเขียวให้ชุมชน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์
4.2 การมีส่วนร่วม	* ความเชื่อมั่นในการปกป้องรักษาต้นไม้เมื่อเกิดภัย * ความรู้เกี่ยวกับต้นไม้ที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมชุมชน * การเข้ามามีส่วนร่วม	* ประชาชนส่วนใหญ่เชื่อมั่นในการปกป้องรักษาต้นไม้เมื่อเกิดภัย * ประชาชนส่วนใหญ่รู้ว่าต้นไม้ที่ปลูกจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชนให้ดีขึ้น * ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยสมัครใจ * ประชาชนส่วนใหญ่หวงแหนต่อต้นไม้ที่ปลูก
4.3 ความหวงแหน	* ระดับความหวงแหนของประชาชนต่อต้นไม้ที่ปลูก	

3.7 การรายงานผลการประเมิน

การรายงานผลการประเมิน จัดทำเป็นเอกสารรายงานสรุปรวมในครั้งเดียว เมื่อดำเนินการประเมินแล้วเสร็จ

บทที่ 4

ผลการประเมิน

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 ทรัพยากรที่ใช้ สรุปลงได้ดังนี้ (ตารางที่ 3)

พื้นที่ปลูกต้นไม้ ในด้านลักษณะของพื้นที่ปลูก พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.54) ปลูกร่วมกับโครงการอื่น รองลงมาคือ ปลูกในสถานที่ใหม่เป็นการเฉพาะ (ร้อยละ 38.98) ปลูกซ้ำซ้อนกับที่เคยปลูก (ร้อยละ 5.08) มีการปลูกอยู่ก่อนแล้ว และอื่นๆ (ร้อยละ 1.69 เท่ากัน) ตามลำดับ ในด้านประเภทของพื้นที่ปลูก ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.16) อยู่ในที่สาธารณะ รองลงมาคือ สถานที่ราชการ (ร้อยละ 20.97) ริมถนน (ร้อยละ 14.52) สถานที่อื่นๆ (ร้อยละ 9.68) ศาสนสถาน (ร้อยละ 8.06) และสถานศึกษา (ร้อยละ 1.61) ตามลำดับ ในด้านภูมิประเทศของพื้นที่ พบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.93) อยู่ในที่ราบลุ่ม รองลงมาคือที่ดอน (ร้อยละ 28.81) ที่อื่นๆ (ร้อยละ 8.47) และที่ภูเขา (ร้อยละ 6.78) ตามลำดับ ส่วนในด้านที่ตั้งของพื้นที่ พบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.54) อยู่ในเขตชุมชน ที่เหลือ (ร้อยละ 47.46)อยู่นอกเขตชุมชน

กล้าไม้ ในด้านแหล่งที่มา พบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.47) มาจากส่วนราชการ รองลงมาคือ อื่นๆ (ร้อยละ 19.61) และชุมชนและประชาชน (ร้อยละ 3.92) ตามลำดับ ส่วนชนิดของกล้าไม้ พบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.80) เหมาะสมที่เหลือไม่เหมาะสม (ร้อยละ 32.20)

แหล่งงบประมาณ พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.24) ใช้งบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองลงมาคือ ส่วนราชการ (ร้อยละ 33.90) อื่นๆ (ร้อยละ 6.78) และองค์กรภาคประชาชน (ร้อยละ 5.08) ตามลำดับ

ผู้ปลูกต้นไม้ พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 34.72) คือประชาชนทั่วไป รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ (ร้อยละ 34.03) เยาวชนและนักเรียน (ร้อยละ 21.53) กลุ่มมวลชนสุภาพสตรีและแม่บ้าน (ร้อยละ 7.64) และอื่นๆ (ร้อยละ 2.08) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงลักษณะของทรัพยากรที่ใช้ หรือปัจจัยนำเข้า

ทรัพยากรที่ใช้หรือปัจจัยนำเข้า	จำนวน	ร้อยละ
1. พื้นที่ปลูก		
1.1 ลักษณะของพื้นที่		
1) ปลูกในสถานที่ใหม่เป็นการเฉพาะ	23	38.98
2) ปลูกซ้ำซ้อนกับพื้นที่ที่เคยปลูกไว้เดิม	3	5.08
3) ปลูกร่วมกับโครงการอื่น	31	52.54
4) มีการปลูกอยู่ก่อนแล้ว	1	1.69
5) อื่นๆ	1	1.69
1.2 ประเภทของพื้นที่		
1) ที่สาธารณะ	28	45.16
2) สถานที่ราชการ	13	20.97
3) สถานศึกษา	1	1.61
4) ศาสนสถาน	5	8.06
5) ริมถนน	9	14.52
6) ที่อยู่อาศัย	-	-
7) สถานที่อื่นๆ	6	9.68
1.3 ภูมิภาคของประเทศของพื้นที่		
1) ที่ราบลุ่ม	33	55.93
2) ที่ดอน	17	28.81
3) ภูเขา	4	6.78
4) อื่นๆ	5	8.47
1.4 ที่ตั้งของพื้นที่		
1) ในเขตชุมชน	31	52.54
2) นอกเขตชุมชน	28	47.46
2. กล้าไม้		
2.1 แหล่งที่มาของกล้าไม้		
1) ชุมชนและประชาชน	2	3.92
2) เยาวชนและนักเรียน	-	-
3) ส่วนราชการ	39	76.47
4) อื่นๆ	10	19.61
2.2 ความเหมาะสมของกล้าไม้		
1) เหมาะสม	40	67.80
2) ไม่เหมาะสม	19	32.20

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ทรัพยากรที่ใช้หรือปัจจัยนำเข้า	จำนวน	ร้อยละ
3. แหล่งงบประมาณ		
1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	32	54.24
2) ส่วนราชการ	20	33.90
3) องค์กรภาคประชาชน	3	5.08
4) อื่นๆ	4	6.78
4. ผู้ปลูกต้นไม้		
1) กลุ่มมวลชน สุภาพสตรี แม่บ้าน	11	7.64
2) ประชาชนทั่วไป	50	34.72
3) เยาวชน นักเรียน	31	21.53
4) เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	49	34.03
5) อื่นๆ	3	2.08

4.1.2 การดำเนินงานปลูกต้นไม้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานปลูกต้นไม้ สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 4)

1) การปลูกต้นไม้

การจัดทำแผนผังจำแนกแปลงและขนาดแปลง พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.49) ไม่มีการจัดทำ ที่เหลือ (ร้อยละ 30.51) มีการจัดทำ

การจัดทำป้ายโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.32) ไม่มีการจัดทำ ที่เหลือ (ร้อยละ 40.68) มีการจัดทำ

การระบุชื่อหน่วยงานดำเนินการในป้ายโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.67) มีการระบุ ส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 33.33) ไม่มีการระบุ

2) การบำรุงรักษา

แหล่งน้ำที่ใช้รดต้นไม้ พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 47.14) ใช้น้ำฝน รองลงมาคือ แหล่งน้ำธรรมชาติ (ร้อยละ 20.00) สระ บ่อ (ร้อยละ 17.14) น้ำประปา (ร้อยละ 8.57) และอื่นๆ (ร้อยละ 7.14) ตามลำดับ

การมอบหมายผู้รับผิดชอบดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.05) มีการมอบ ที่เหลือ (ร้อยละ 16.95) ไม่มีการมอบ

การมีป้ายระบุผู้รับผิดชอบดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.05) ไม่มีการระบุ ที่เหลือ (ร้อยละ 16.95) มีการระบุ

การดูแลและบำรุงรักษาหลังการปลูก พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.44) มีอย่างต่อเนื่อง ที่เหลือ (ร้อยละ 13.56) มีอย่างไม่ต่อเนื่อง

ภัยธรรมชาติที่มีต่อการอยู่รอดของต้นไม้ที่ปลูก พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.00) คือ ภัยแล้ง รองลงมาคือ ไฟป่า (ร้อยละ 33.33) ภัยอื่นๆ (ร้อยละ 18.33) และอุทกภัย (ร้อยละ 3.33) ตามลำดับ

4.1.3 ความอยู่รอดของต้นไม้ ผลการวิเคราะห์อัตราความอยู่รอดของต้นไม้ พบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.90) อยู่รอดระหว่างร้อยละ 0-20 รองลงมา ระหว่างร้อยละ 21-40 (ร้อยละ 20.34) ร้อยละ 61 – 80 (ร้อยละ 18.64) ร้อยละ 81 – 100 (ร้อยละ 16.95) และ ร้อยละ 41 – 60 (ร้อยละ 10.17) ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 แสดงลักษณะการดำเนินงานปลูกต้นไม้

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
1. การปลูกต้นไม้		
1.1 การจัดทำแผนผังจำแนกแปลงและขนาดแปลง		
มี	18	30.51
ไม่มี	41	69.49
1.2 การจัดทำป้ายโครงการ		
มี	24	40.68
ไม่มี	35	59.32
1.3 การระบุชื่อหน่วยงานดำเนินการในป้ายโครงการ		
ระบุ	16	66.67
ไม่ระบุ	8	33.33
2. การบำรุงรักษา		
2.1 แหล่งน้ำที่ใช้รดต้นไม้	14	20.00
แหล่งน้ำธรรมชาติ	12	17.14
สระ ป่อ	6	8.57
น้ำประปา		
น้ำฝน	33	47.14
อื่นๆ	5	7.14

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
2.2 การมอบหมายผู้รับผิดชอบดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้		
มี	49	83.05
ไม่มี	10	16.95
2.3 การมีป้ายระบุผู้รับผิดชอบดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้		
มี	8	13.56
ไม่มี	51	86.44
2.4 การดูแลและบำรุงรักษาหลังการปลูก		
มีอย่างต่อเนื่อง	51	86.44
มีอย่างไม่ต่อเนื่อง	8	13.56
ไม่มี	-	-
อื่นๆ	-	-
2.5 ภัยธรรมชาติที่มีต่อการอยู่รอดของต้นไม้ที่ปลูก		
ไฟป่า	20	33.33
ภัยแล้ง	27	45.00
อุทกภัย	2	3.33
อื่นๆ	11	18.33

ตารางที่ 5 แสดงอัตราการอยู่รอดของต้นไม้

อัตราการอยู่รอด	จำนวน	ร้อยละ
ร้อยละ 0 - 20	20	33.90
ร้อยละ 21 - 40	12	20.34
ร้อยละ 41 - 60	6	10.17
ร้อยละ 61 - 80	11	18.64
ร้อยละ 81 - 100	10	16.95

ตารางที่ 6 แสดงการสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ต่อโครงการ

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
1.ทัศนคติของประชาชนในพื้นที่		
1.1 การรับรู้ของประชาชนต่อโครงการ		
รับรู้	59	100.00
ไม่รับรู้	-	-
1.2 ระดับการรับรู้ว่าต้นไม้ที่ปลูกจะสามารถช่วย บรรเทาปัญหา โลกร้อนและรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน		
มากที่สุด	22	37.29
มาก	22	37.29
ปานกลาง	14	23.73
น้อย	-	-
น้อยมาก	1	1.69
1.3 ความมั่นใจของประชาชนใกล้เคียงต่อการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ สีเขียวให้ชุมชน		
มั่นใจมาก	33	55.93
ไม่ค่อยมั่นใจ	26	44.07
ไม่มั่นใจ	-	-
1.4 ความมั่นใจของประชาชนใกล้เคียงต่อการปกป้อง รักษาต้นไม้เมื่อเกิดภัย		
มั่นใจมาก	34	57.63
ไม่ค่อยมั่นใจ	25	42.37
ไม่มั่นใจ	-	-
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเกิดจาก		
ความสมัครใจ	22	37.29
การร้องขอ	36	61.02
การรับจ้าง	-	-
อื่นๆ	1	1.69

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
3. ความหวงแหนของประชาชนต่อต้นไม้ที่ปลูก		
มากที่สุด	3	5.08
มาก	22	37.29
ปานกลาง	33	55.93
น้อย	-	-
น้อยมาก	1	1.69

4.1.4 การสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 6)

ทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ ด้านการรับรู้ของประชาชนต่อโครงการ พบว่า ประชาชนทั้งหมดรับรู้ (ร้อยละ 100) ด้านระดับการรับรู้ว่าต้นไม้ที่ปลูกจะสามารถช่วยบรรเทาปัญหาโลกร้อน และรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 37.29) รับรู้ในระดับมากที่สุดและระดับมากเท่ากัน รองลงมาคือ ระดับปานกลาง (ร้อยละ 23.73) และระดับน้อยมาก (ร้อยละ 1.69) ตามลำดับ ด้านความมั่นใจของประชาชน ใกล้เคียงต่อการเพิ่มขึ้นของพื้นที่สีเขียวให้ชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.93) มั่นใจมากที่สุดที่เหลือ (ร้อยละ 44.07) ไม่ค่อยมั่นใจ ด้านความมั่นใจของประชาชนใกล้เคียงต่อการปกป้องรักษาต้นไม้เมื่อเกิดภัย พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.63) มั่นใจมากที่สุดที่เหลือ (ร้อยละ 42.37) ไม่ค่อยมั่นใจ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ พบว่า การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.02) เกิดจากการร้องขอ รองลงมา คือ ความสมัครใจ (ร้อยละ 37.29) และอื่นๆ (ร้อยละ 1.69) ตามลำดับ

ความหวงแหนของประชาชนในพื้นที่ พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.93) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ระดับมาก (ร้อยละ 37.29) ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 5.08) และระดับน้อยมาก (ร้อยละ 1.69) ตามลำดับ

4.1.5 ปัญหาอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน พบว่าส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ ความเร่งด่วนหรือระยะเวลาเริ่มดำเนินงานของโครงการ ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1) ด้านพื้นที่ ไม่สามารถจัดหาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกต้นไม้ สำหรับรองรับการปลูกต้นไม้ตามโครงการเป็นการเฉพาะได้ ส่วนใหญ่จึงเลือกใช้พื้นที่ปลูก ร่วมกับโครงการอื่น หรือปลูกเพิ่มในพื้นที่ที่มีการปลูกอยู่ก่อนแล้ว หรือดำเนินการปลูกในพื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง

2) ด้านกล้าไม้ ชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นไม่สามารถเตรียมกล้าไม้ ที่เหมาะสมและตรงความต้องการของท้องถิ่นได้ทัน ทำให้ต้องจัดหาจากแหล่งจำหน่ายทั่วไป ประกอบกับความต้องการกล้าไม้เกิดขึ้นพร้อมกันทั่วประเทศ ทำให้ได้กล้าไม้ที่ปลูกมีขนาดเล็ก ซึ่งจะเสี่ยงต่อการอยู่รอดต่ำ

3) ผู้รับผิดชอบดำเนินงานโครงการ ขาดความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานของโครงการที่กำหนดไว้ เนื่องจากไม่ได้ศึกษาในรายละเอียดของโครงการและไม่มีการชี้แจงจากผู้เกี่ยวข้อง

4) ระดับจังหวัด และอำเภอ ขาดการติดตามการดำเนินงานโครงการในพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถกำกับการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงและตรวจสอบผลสำเร็จของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่

5) ประสพภัยแล้ง ประกอบกับขาดแหล่งน้ำและอุปกรณ์ที่จะนำน้ำไปรดต้นไม้ ส่งผลให้การดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ไม่สามารถปฏิบัติได้

4.2 ผลการประเมิน

ผลการประเมินโครงการเฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน แม่ทั้งประเทศปลูกต้นไม้ ถวาย 77 แสนต้น เกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้หรือปัจจัยนำเข้า การดำเนินงานปลูกต้นไม้ ความอยู่รอดของต้นไม้ และการสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ สรุปผลได้ดังนี้

4.2.1 ทรัพยากรที่ใช้หรือปัจจัยนำเข้า

- 1) พื้นที่ปลูก ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ สำหรับลักษณะของพื้นที่ที่ปลูก ส่วนใหญ่เป็นที่สาธารณะ บนที่ราบลุ่มและอยู่ในเขตชุมชน
- 2) กล้าไม้ ในด้านแหล่งที่มาของกล้าไม้ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ส่วนชนิดของกล้าไม้ เป็นไปตามเกณฑ์
- 3) แหล่งงบประมาณ เป็นไปตามเกณฑ์
- 4) ผู้ปลูกต้นไม้ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์

4.2.2 การดำเนินงาน

- 1) การปลูกต้นไม้
 - (1) การจัดทำแผนผังจำแนกแปลงและขนาดแปลง ไม่เป็นไปตามเกณฑ์
 - (2) การจัดทำป้ายโครงการ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ แต่ในกรณีที่มีการจัดทำป้ายโครงการไว้ส่วนใหญ่จะระบุชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานไว้
- 2) การบำรุงรักษา
 - (1) แหล่งน้ำที่ใช้รดต้นไม้ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์
 - (2) การมอบหมายผู้รับผิดชอบดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ เป็นไปตามเกณฑ์
 - (3) การมีป้ายระบุผู้รับผิดชอบดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์
 - (4) การดูแลและบำรุงรักษาหลังการปลูก เป็นไปตามเกณฑ์
 - (5) ภัยธรรมชาติที่มีต่อการอยู่รอดของต้นไม้ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์

4.3 ความอยู่รอดของต้นไม้

อัตราการอยู่รอดของต้นไม้ที่ปลูก ไม่เป็นไปตามเกณฑ์

4.4 การสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่

4.4.1 ทศนคติของประชาชนในพื้นที่ต่อโครงการเป็นไปตามเกณฑ์ กล่าวคือ ส่วนใหญ่รับรู้ต่อโครงการ รับรู้ว่าต้นไม้ที่ปลูกจะส่งผลต่อสภาพแวดล้อมของชุมชนให้ดีขึ้น เชื่อมั่นต่อการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ชุมชน และเชื่อมั่นในการปกป้องรักษาต้นไม้เมื่อเกิดภัย

4.4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์

4.4.3 ความหวงแหนของประชาชนในพื้นที่ เป็นไปตามเกณฑ์

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

โครงการเฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน แม่ทั้งประเทศปลูกต้นไม้ถวาย 77 แสนต้น เป็นโครงการตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว และต้นไม้ในท้องถิ่นชุมชน สนองพระราชเสาวนีย์ด้านการฟื้นฟู และรักษาทรัพยากรป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั่วประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มสตรี ร่วมปลูกต้นไม้ จำนวน 77 แสนต้น เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 77 พรรษา 12 สิงหาคม 2552 และเพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าได้มีส่วนร่วมในการฟื้นฟู อนุรักษ์และบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ประกอบกับผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงมหาดไทยและรัฐบาลให้ความสำคัญ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จึงเห็นควรดำเนินการประเมินโครงการดังกล่าว ขึ้น

5.1 สรุปผลการประเมิน

ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ในด้านพื้นที่หรือแปลงที่ปลูกต้นไม้ ไม่เป็นไปตามแผนหรือแนวทางของโครงการฯ ที่คาดหวังให้มีพื้นที่รองรับการปลูกต้นไม้สำหรับโครงการเป็นการเฉพาะ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการปลูกร่วมกับโครงการอื่นหรือปลูกเพิ่มในพื้นที่ที่มีการปลูกอยู่ก่อนแล้ว ส่วนกล้าไม้ที่ใช้ปลูกมีความเหมาะสมกับท้องถิ่น แต่แหล่งที่มาของกล้าไม้ไม่เป็นไปตามแผน ที่ต้องการให้ชุมชนเป็นผู้จัดเตรียมกล้าไม้ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน เนื่องจากส่วนใหญ่จะจัดซื้อกล้าไม้จากแหล่งจำหน่ายมาปลูก สำหรับแหล่งงบประมาณที่ใช้ดำเนินงาน ส่วนใหญ่เป็นไปตามแผนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุน ส่วนผู้มีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามแผน ที่ต้องการให้มุ่งเน้นไปที่กลุ่มมวลชนที่เป็นสุภาพสตรีและแม่บ้าน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนทั่วไป

การดำเนินงาน ส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามแผนหรือแนวทางการดำเนินของโครงการฯ ทั้งในด้านการปลูกซึ่งส่วนใหญ่ไม่จัดทำแผนผังจำแนกแปลงและขนาดเนื้อที่สำหรับมอบ ผู้รับผิดชอบ ไม่ได้จัดทำป้ายโครงการรวมทั้งป้ายระบุหน่วยงานผู้รับผู้รับผิดชอบหรือผู้ดูแล และบำรุงรักษาต้นไม้ไว้อย่างชัดเจน

ความอยู่รอดของต้นไม้ ส่วนใหญ่มีอัตราการอยู่รอดต่ำกว่าเกณฑ์ เนื่องจาก ประสิทธิภาพและขาดแหล่งน้ำที่ใช้รดต้นไม้ปลูกใหม่

การสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการฯ ทั้งในแง่ของการรับรู้ในการจัดให้มีโครงการฯ และมีความเชื่อมั่นต่อโครงการที่จะเพิ่มพื้นที่สีเขียวและต้นไม้ให้แก่ท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้สึก ห่วงแทนต่อต้นไม้ที่ปลูก แม้ลักษณะการเข้าร่วมโครงการของประชาชน ส่วนใหญ่จะเกิด จากการร้องขอของผู้บริหารท้องถิ่นก็ตาม

5.2 อภิปรายผลการประเมิน

ในภาพรวม นับได้ว่าการดำเนินงานโครงการมีแนวโน้มที่จะไม่ปฏิบัติตามแผนหรือขั้นตอนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะในบางประเด็นที่สำคัญ เช่น การปลูกร่วมกับโครงการอื่นหรือปลูกเพิ่มในพื้นที่ที่มีการปลูกอยู่ก่อนแล้ว ทำให้แปลงปลูก ต้นไม้ตามโครงการไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน ไม่มีระบบดูแลและบำรุงรักษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะแหล่งน้ำที่ใช้รดต้นไม้ ทำให้ความอยู่รอดของต้นไม้มีอัตราที่ต่ำ เนื่องจากประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งจะต้องดำเนินการซ่อมแซมในส่วนที่เสียหาย รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์โครงการ และมอบหมายผู้รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาให้ชัดเจนเพิ่มเติม

ข้อสังเกตที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ความอยู่รอดของต้นไม้ไม่ผ่านเกณฑ์ คือ การดำเนินงานตามโครงการที่ผ่านมา มีความกระชั้นชิด ผู้ดำเนินงานขาดการเตรียมพื้นที่ปลูกที่เหมาะสม กล้าไม้ที่ปลูกมีขนาดเล็ก และระบบการดูแลบำรุงรักษาไม่ชัดเจน ตลอดจนเป็นการปลูกต้นไม้ในช่วงปลายฤดูฝน

5.3 ข้อเสนอแนะ

1) กรุงเทพมหานคร จังหวัด และอำเภอ ควรเร่งติดตามผลโครงการในพื้นที่ เพื่อพิจารณาแปลงปลูกต้นไม้ตามโครงการฯ ให้มีความเหมาะสมกับการเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติ และมีให้เกิดการซ้ำซ้อนกับพื้นที่ที่เคยปลูกไว้เดิม หรือปลูกร่วมกับโครงการอื่นๆ แล้วดำเนินการปลูกหรือซ่อมแซมในช่วงต้นฤดูฝนซึ่งยังไม่สิ้นสุดระยะเวลาโครงการ รวมทั้งจัดให้มีระบบดูแลบำรุงรักษาอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

2) กรุงเทพมหานคร จังหวัด และอำเภอ ควรมีประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนทราบสถานะของการเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติฯ เช่น การจัดทำป้ายโครงการฯ ที่ถาวร เป็นต้น

3) กรุงเทพมหานคร และจังหวัด ควรทบทวนและคัดกรองพื้นที่หรือแปลงปลูกต้นไม้ตามโครงการฯ รายงานกระทรวงมหาดไทยใหม่ โดยให้เน้นในเชิงคุณภาพและมีความเหมาะสมเท่านั้น

ผนวก

แบบสัมภาษณ์การประเมินโครงการ

“เฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน แม่ทั้งประเทศปลูกต้นไม้ ถวาย 77 แสนต้น”

.....

1. ที่ตั้งโครงการ

ตั้งอยู่ ณ บ้าน.....หมู่.....ตำบล..... อำเภอ.....จังหวัด.....

2. ทรัพยากรที่ใช้

2.1 พื้นที่ปลูกต้นไม้

1) ลักษณะพื้นที่การปลูก

- ปลูกในสถานที่ใหม่เป็นการเฉพาะ ปลูกซ้ำซ้อนกับพื้นที่ที่เคยปลูกไว้เดิม
- ปลูกร่วมกับโครงการปลูกต้นไม้อื่นๆ มีการปลูกอยู่ก่อนแล้ว
- อื่นๆ.....

2) ประเภทของพื้นที่ปลูก ที่สาธารณะ สถานที่ราชการ สถานศึกษา

ศาสนสถาน ริมนน ที่อยู่อาศัย สถานที่อื่นๆ.....

3) ภูมิภาค ที่ราบลุ่ม ที่ดอน ภูเขา อื่นๆ.....

4) สถานที่ที่ตั้ง อยู่ในเขตชุมชน นอกเขตชุมชน

2.2 แหล่งที่มาของกล้าไม้

ชุมชนและประชาชน เยาวชนและนักเรียน ส่วนราชการ อื่นๆ.....

2.3 ชนิดพันธุ์ที่ปลูก เหมาะกับท้องถิ่น ไม่เหมาะสมกับท้องถิ่น

2.4 แหล่งงบประมาณ อปท. ส่วนราชการ องค์กรภาคประชาชน อื่นๆ.....

2.5 ผู้ปลูกต้นไม้

มวลชนสุภาพสตรีและกลุ่มแม่บ้าน ประชาชนทั่วไป

เยาวชนและนักเรียน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ อื่นๆ.....

3. การดำเนินงานปลูกต้นไม้

3.1 การปลูกต้นไม้

1) มีการจัดทำแผนผังจำแนกแปลงและขนาดพื้นที่การปลูกหรือไม่ มี ไม่มี

2) มีการจัดทำป้ายโครงการฯ มี ไม่มี

3) กรณีมีการจัดทำป้ายโครงการฯได้ระบุชื่อหน่วยงานและผู้รับผิดชอบหรือไม่ ระบุ ไม่ระบุ

3.2 การดูแลและบำรุงรักษา

- 1) มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบการดูแลและบำรุงรักษาหรือไม่ มี ไม่มี
- 2) กรณีมีการมอบตามข้อ 3.1 ได้มีป้ายผู้รับมอบหมายระบุไว้ชัดเจนหรือไม่ มี ไม่มี
- 3) มีการดูแลและบำรุงรักษาหลังการปลูกอย่างต่อเนื่องหรือไม่
 ต่อเนื่อง ไม่ต่อเนื่อง อื่นๆ.....
- 4) แหล่งน้ำที่ใช้รดต้นไม้
 แหล่งน้ำธรรมชาติ สระ,บ่อ
 น้ำประปา ฝน อื่นๆ.....
- 5) ภัยธรรมชาติที่อาจจะส่งผลต่อการอยู่รอดของต้นไม้ที่ปลูก
 ไฟป่า ภัยแล้ง อุทกภัย อื่นๆ.....

4. ความอยู่รอดของต้นไม้

- 0- 20 % 21- 40 % 41- 60% 61 - 80 % 81 - 100 %

5. การสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่

5.1 ทศนคติของประชาชนในพื้นที่ต่อโครงการ

- 1) การรับรู้ของประชาชนว่าเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติแม่ของแผ่นดิน แห่งทั้งประเทศปลูกต้นไม้
 ภาย 77 แสนต้นไม้ รับรู้ ไม่รับรู้
- 2) ระดับการรับรู้ที่ต้นไม้ที่ปลูกจะช่วยบรรเทาปัญหาโลกร้อนและรักษาสภาพแวดล้อมของ
 ชุมชนให้ดียิ่งขึ้น
 มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยมาก
- 3) ความมั่นใจของประชาชนใกล้เคียงต่อการเพิ่มขึ้นของพื้นที่สีเขียวให้ชุมชน
 มั่นใจมาก ไม่ค่อยมั่นใจ ไม่มั่นใจ
- 4) ความมั่นใจของประชาชนใกล้เคียงต่อการปกป้องรักษาต้นไม้เมื่อเกิดภัย
 มั่นใจมาก ไม่ค่อยมั่นใจ ไม่มั่นใจ

5.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเกิดจาก

- ความสมัครใจ การขอรับรอง การรับจ้าง อื่นๆ.....

5.3ระดับความห่วงใยของประชาชนต่อต้นไม้ที่ปลูก

- มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยมาก

6. ข้อเสนอแนะ ปัญหา และอุปสรรคต่อโครงการฯ

.....

.....

.....

.....